

รูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1
An effective model of supervision to develop the desired characteristics of
lower secondary school students under Chumphon Educational
Service Area Office 1

ชมั่ยพร รัตน์พรหม¹

CHAMAIPRON RATANAPROM

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประเด็นการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 2) เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

วิธีการวิจัย มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาประเด็นการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มี 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) การสังเคราะห์ประเด็นการนิเทศจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 13 คน ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ ในโรงเรียน จำนวน 43 แห่ง มี 2 ส่วน คือ 1) การประเมินระดับการปฏิบัติการทดลองใช้ตามรูปแบบโดยสอบถามความคิดเห็นจากศึกษานิเทศก์ จำนวน 8 คน และครูรับผิดชอบงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จำนวน 43 คน รวมจำนวน 51 คน 2) การพัฒนารูปแบบการนิเทศ โดยการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการนิเทศ มี 3 ส่วน คือ 1) การประเมินผลการใช้รูปแบบโดยใช้ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามแนวทางการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 8 ประการ จำนวน 18 ตัวชี้วัดในโรงเรียนที่เป็นหน่วยทดลอง จำนวน 43 แห่ง 2) การประเมินระดับปฏิบัติการพัฒนาผู้เรียน ตามแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

¹ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

ในโรงเรียนที่เป็นหน่วยทดลอง จำนวน 43 แห่ง โดยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 43 คน 3) การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่เป็นหน่วยทดลอง จำนวน 43 แห่ง ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ จำนวน 8 คน และครูรับผิดชอบงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จำนวน 43 คน และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 43 คน รวมทั้งสิ้น 94 คน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาประเด็นการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 พบว่า มี 5 ประเด็นหลัก คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การสร้างสภาพแวดล้อมการนิเทศ 3) การนำเข้าสู่การปฏิบัติการนิเทศ 4) การประเมินผลการนิเทศ และ 5) การสะท้อนผลและปรับปรุงการนิเทศโดยมี 12 ประเด็นย่อย 43 รายการ

2. ผลการสร้างรูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 พบว่า มี 5 ประเด็นหลัก คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การสร้างสภาพแวดล้อมการนิเทศ 3) การนำเข้าสู่การปฏิบัติการนิเทศ 4) การประเมินผลการนิเทศ และ 5) การสะท้อนผลและปรับปรุงการนิเทศมี 12 ประเด็นย่อย และ 43 รายการ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ในโรงเรียนที่เป็นหน่วยทดลอง จำนวน 43 แห่ง

3.1 ผลการประเมินระดับการปฏิบัติตามรูปแบบการนิเทศ พบว่า ศึกษานิเทศก์และครูรับผิดชอบงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในภาพรวม มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าระดับการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็นหลัก

3.2 ผลการพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบการนิเทศ พบว่า มีการปรับปรุงพัฒนาโดยปรับข้อความในรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำและข้ออื่นๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ายังบกพร่องอยู่ จำนวน 9 รายการ คือ ประเด็นหลักที่ 1 การวางแผนการนิเทศ 3 รายการ ประเด็นหลักที่ 2 การสร้างสภาพแวดล้อมการนิเทศ 3 รายการ ประเด็นหลักที่ 3 การนำเข้าสู่การปฏิบัติการนิเทศ 2 รายการ ประเด็นหลักที่ 5 การสะท้อนผลและปรับปรุงการนิเทศ 1 รายการ และประเด็นหลักที่ 4 การประเมินผลการนิเทศไม่มีรายการปรับปรุง

4. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

4.1 ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบ พบว่า โรงเรียนที่เป็นหน่วยทดลองจำนวน 43 แห่ง มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในปีการศึกษา 2559 เปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2560 จำแนกตามรายโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับดีขึ้นไปเพิ่มขึ้นจำนวน 38 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 88.37 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4.2 ผลการประเมินระดับปฏิบัติการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบ พบว่า ในภาพรวมศึกษานิเทศก์ ครู
รับผิดชอบงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความพึง
พอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็นหลัก

คำสำคัญ : รูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ, คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

The purposes of this research were 1) To study the issues an effective model of supervision to develop the desired characteristics of lower secondary school students under Chumphon Educational Service Area Office 1 2) To construct an effective model of supervision to develop the desired characteristics of lower secondary school students under Chumphon Educational Service Area Office 1 3) To experiment an effective model of supervision to develop the desired characteristics of lower secondary school students under Chumphon Educational Service Area Office 1 4) To evaluate an effective model of supervision to develop the desired characteristics of lower secondary school students under Chumphon Educational Service Area Office 1

The research methods of this research had 4 steps; step 1. The study the issues an effective model of supervision consist of 2 parts 1) The contents synthesis issues an effective of supervision from the document, idea, theory and research to get the elements and lists 2) The study an effective of supervision by interview 5 experts. Step 2.To construct an effective of supervision by 13 experts. Step 3.The experiment an effective of supervision in 43 schools consist of 2 parts 1) Evaluation of the operating from 8 supervisors and 43 teachers, total 51 people 2)Develop the desired characteristics of lower secondary school students under Chumphon Educational Service Area Office 1 with connoisseurship by 9 experts. Step 4.The evaluation an effective model consist of 3 parts 1) The evaluation an effective model of supervision by using the results of the desired characteristics of lower secondary school students follow Office of the Basic Education Commission, Education Ministry, evaluated 8 elements 18 indicators in 43 experimental schools.2)Evaluation of the operating student activities to develop the desired characteristics of lower secondary school students follow Office of the Basic Education Commission, Education Ministry, in 43 experimental schools. 3)The satisfaction an effective model by the stakeholders of 43 experimental schools; 43 school administrators, 43 teachers and 8 supervisors, total 94 people.

The findings of this research were as follows;

1. The issues an effective model of supervision was 5 core elements. 1)The planning supervision 2)The creating a supervisory environment 3) The Adoption into Supervision 4)The Evaluation of supervision and 5)The Reflection and improvement of supervision with 12 small elements and 43 items.

2. The construct an effective model of supervision was 5 core elements. 1)The planning supervision 2) The creating a supervisory environment 3) The Adoption into Supervision 4)The Evaluation of supervision and 5) The Reflection and improvement of supervision with 12 small elements and 43 items.

3. The experiment an effective of supervision in the 43 experimental schools.

3.1 Evaluation of the operating from 8 supervisors and 43 teachers in the highest level in every core elements.

3.2 Develop the desired characteristics of lower secondary school students under Chumphon Educational Service Area Office 1 with connoisseurship by 9 experts defect found 9 items was core item 1) The planning supervision 3 items 2) The creating a supervisory environment 3 items 3) The Adoption into Supervision 2 items 5)The Reflection and improvement of supervision 1 items and 4) The Evaluation of supervision no improvement.

4. Evaluate an effective model of supervision was

4.1 The evaluation results using the model of 43 experiment schools Comparison between 2016 and 2017 Classified by schools Improve the desirable characteristics 38 schools about 88.37% Higher than the expectation.

4.2 The evaluation of the operating student activities to develop the desired characteristics of lower secondary school students follow Office of the Basic Education Commission under Chumphon Educational Service Area Office 1 in the highest level.

4.3 The satisfaction an effective model of supervision by 43 school administrators, 43 teachers and 8 supervisors in the highest level in every element.

KEYWORDS : AN EFFECTIVE MODEL OF SUPERVISION, THE DESIRED CHARACTERISTICS OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS.

บทนำ

การจัดการศึกษาจะสมบูรณ์จะต้องจัดโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ ซึ่งต้องเน้นการบ่มเพาะ กล่อมเกล่าปลูกฝัง และปลูกจิตสำนึก เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง สังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม เกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ซึ่งในจิตใจ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2552: 5)

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา มุ่งพัฒนาคนให้มีความเป็นคนโดยสมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม โดยถือเป็นหน้าที่ของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเยาวชน จะต้องร่วมมือกันในการแสวงหาแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนร่วมกันให้บรรลุความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 : คำนำ) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้มุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองของโลก 8 ประการ คือ ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความมุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีจิตสาธารณะ (กรมวิชาการ, 2551: 5)

ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ในปีการศึกษา 2559 มีผลการประเมินในภาพรวมของนักเรียน โรงเรียนในสังกัดจำนวน 114 แห่ง (รายงานผลการนิเทศประจำปีการศึกษา 2559 สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1, 2560: 25) พบว่านักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียน จำนวน 114 แห่ง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีผลการประเมินค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยมร้อยละ 61.70 ระดับดีร้อยละ 34.17 ระดับผ่านร้อยละ 3.84 ระดับไม่ผ่านร้อยละ 0.27 และรวมเฉลี่ยระดับดีขึ้นไปร้อยละ 95.87 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน จำนวน 43 แห่ง พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีผลการประเมินค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 51.61 ระดับดีร้อยละ 38.81 ระดับผ่านร้อยละ 7.52 ระดับไม่ผ่านร้อยละ 2.06 และรวมเฉลี่ยระดับดีขึ้นไปร้อยละ 90.42 และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียน จำนวน 1 แห่ง พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มีผลการประเมินค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยมร้อยละ 22.58 ระดับดี ร้อยละ 77.42 และรวมเฉลี่ยระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100

ผลการประเมินดังกล่าวนี้ ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียนตามหลักสูตรยังเป็นปัญหาอยู่ เนื่องจากเมื่อพิจารณารายละเอียดเทียบกับเกณฑ์การวัดและประเมิน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังมีนักเรียนที่มีผลการประเมินระดับคุณภาพดี และระดับคุณภาพปานกลางมา ทั้งระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นระดับคุณภาพดีและดีเยี่ยมเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีค่าเฉลี่ยรวมระดับดีขึ้นไปจำนวนน้อยกว่าระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อีกทั้งยังมีค่าเฉลี่ยระดับไม่ผ่านสูงกว่าอีกด้วย ซึ่งกรณีนี้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยที่อยู่กึ่งกลางของการ ย่างก้าว หรือเป็นวัยระหว่างรอยต่อ ระหว่างความเป็นเด็กประถมศึกษาสู่มัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อก้าวผ่านสู่ความเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ฉะนั้น เรื่องของคุณวุฒิ หรือ การตัดสินใจ ตลอดจนการควบคุมอารมณ์จึงออกมาในลักษณะของการทำตามใจ ทำตาม

อารมณ์ หรือทำตามเพื่อน โดยขาดการไตร่ตรอง และการยังคิดเป็นส่วนใหญ่ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี, 2560: 25) จึงควรต้องได้รับการดูแลเป็นอย่างดีในทุกเรื่อง และการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จะปลูกฝังพื้นฐานความคิดที่ดี ทักษะคิดถูกต้องและการปฏิบัติที่ดีอันเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณธรรม จริยธรรมและทัศนคติที่ถูกต้อง จะต้องดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การบูรณาการ กิจกรรมในสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และปลูกฝังสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน จนเกิดเป็นคุณลักษณะและพฤติกรรมนิสัยอันพึงประสงค์ที่ฝังแน่นในตัวนักเรียน ตลอดจนมีความยั่งยืนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้หากสามารถพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้อย่างมีคุณภาพแล้ว ย่อมจะส่งผลต่อเนื่องให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีในระดับชั้นสูงขึ้นด้วย และจากรายงานดังกล่าวในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ยังไม่มีวิธีการหรือรูปแบบในการนิเทศ ติดตามและสนับสนุน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนในสังกัดอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

ผู้วิจัยในฐานะศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบภาระงาน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงสนใจที่จะทำการศึกษารูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 1 เพื่อใช้เป็นนวัตกรรมในการนิเทศ การศึกษาและใช้เป็นเครื่องมือสำหรับศึกษานิเทศก์ในการนิเทศ ส่งเสริม สนับสนุนโรงเรียน ให้สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ประสบความสำเร็จ สามารถพัฒนาผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้เป็นไปตามจุดหมายหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคน

ดี มีปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนองความต้องการของสังคม และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเด็นการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1
2. เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1
4. เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

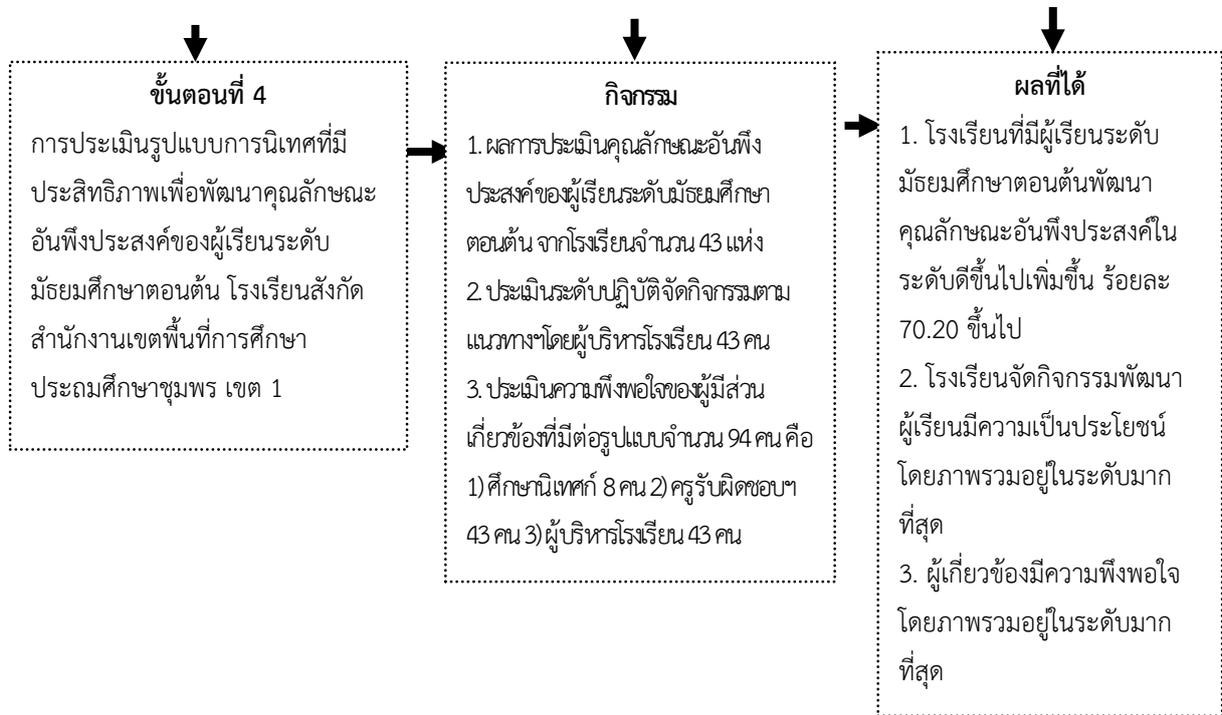
ระเบียบวิธีการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังแผนภาพนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย (ต่อ)

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษาและแหล่งข้อมูล

1. ประเด็นการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

แหล่งข้อมูล คือ 1) เอกสาร รายงานต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ดีเด่นจำนวน 3 คน และผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นจำนวน 2 คน รวมจำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

2. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของรูปแบบฯ

แหล่งข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 13 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

3. ระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานตามรูปแบบฯ

แหล่งข้อมูล คือ 1) ศึกษานิเทศก์จำนวน 8 คน

2) ครูที่รับผิดชอบงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจำนวน 43 คน รวมทั้งสิ้น 51 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

4. ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในโรงเรียนจำนวน 43 แห่ง ระดับดีขึ้นไปเพิ่มขึ้นในปีการศึกษา 2560 ถือเป็นผลการใช้รูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพฯ

แหล่งข้อมูล คือ โรงเรียนที่เป็นหน่วยทดลองจำนวน 43 แห่ง ปีการศึกษา 2560 ผู้กรอกแบบบันทึกผลการประเมิน คือ ครูที่รับผิดชอบงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจำนวน 43 คน และผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับรองข้อมูล

5. ระดับปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

แหล่งข้อมูล คือ โรงเรียนที่เป็นหน่วยทดลอง
จำนวน 43 แห่ง กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียน
จำนวน 43 คน

7. ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ

แหล่งข้อมูล คือ 1) ศึกษานิเทศก์จำนวน 8 คน
2) ครูรับผิดชอบฯจำนวน 43 คน 3) ผู้บริหารโรงเรียน
จำนวน 43 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิธีการสังเคราะห์เนื้อหา (Content
Synthesis) 2) วิธีการสร้างข้อสรุปร่วม (Common
Conclusion) 3) ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาประเด็นการนิเทศที่มี
ประสิทธิภาพฯ มี 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) การ
สังเคราะห์ประเด็นการนิเทศ จากเอกสาร แนวคิด
ทฤษฎี งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ประเด็นหลัก
ประเด็นย่อยและรายการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ 2)
การสัมภาษณ์เชิงลึกค้นหาประเด็นการนิเทศเพื่อพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จากผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวน 5 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการนิเทศที่มี
ประสิทธิภาพฯ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 13 คน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการ
นิเทศที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนจำนวน 43 แห่ง มี 2
ส่วน คือ 1) การประเมินระดับการปฏิบัติการทดลองใช้
ตามรูปแบบโดยสอบถามความคิดเห็นจาก
ศึกษานิเทศก์จำนวน 8 คน และครูรับผิดชอบฯจำนวน

43 คน รวมจำนวน 51 คน 2) การพัฒนารูปแบบการ
นิเทศโดยการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการนิเทศ มี
3 ส่วน คือ 1) การประเมินผลการใช้รูปแบบโดยใช้ผล
การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามแนวทางการวัดและ
ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตาม
หลักสูตรฯ 8 ประการ จำนวน 18 ตัวชี้วัด ในโรงเรียน
ที่เป็นหน่วยทดลอง 43 แห่ง 2) การประเมินระดับ
ปฏิบัติการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามแนวทางการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น โดยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 43 คน 3) การ
ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบของผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องเป็นศึกษานิเทศก์จำนวน 8 คน และครู
รับผิดชอบงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
ผู้เรียนจำนวน 43 คน และผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 43
คน รวมทั้งสิ้น 91 คน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาประเด็นการนิเทศที่มี
ประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต
1 พบว่า มี 5 ประเด็นหลัก คือ 1) การวางแผนการ
นิเทศ 2) การสร้าง สภาพแวดล้อมการนิเทศ 3) การ
นำเข้าสู่การปฏิบัติการนิเทศ 4) การประเมินผลการ
นิเทศและ 5) การสะท้อนผลและปรับปรุงการนิเทศ
โดยมี 12 ประเด็นย่อย 43 รายการ

2. ผลการสร้างรูปแบบการนิเทศที่มี
ประสิทธิภาพ พบว่ามี 5 ประเด็นหลัก คือ 1) การ
วางแผนการนิเทศ 2) การสร้างสภาพแวดล้อมการ
นิเทศ 3) การนำเข้าสู่การปฏิบัติ การนิเทศ 4) การ

ประเมินผลการนิเทศและ 5) การสะท้อนผลและปรับปรุงการนิเทศมี 12 ประเด็นย่อย และ 43 รายการ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ ที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนที่เป็นหน่วยทดลอง 43 แห่ง พบว่า 3.1) การประเมินระดับการปฏิบัติตามรูปแบบพบว่า ศึกษานิเทศก์และครูรับผิดชอบงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในภาพรวมมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการปฏิบัติตามรูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพมีระดับการปฏิบัติตามการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็นหลัก 3.2) การพัฒนารูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ พบว่า มีการปรับปรุงพัฒนา จำนวน 9 รายการ คือ ประเด็นหลักที่ 1 การวางแผนการนิเทศ 3 รายการ ประเด็นหลักที่ 2 การสร้างสภาพแวดล้อมการนิเทศ 3 รายการ ประเด็นหลักที่ 3 การนำเข้าสู่การปฏิบัติการนิเทศ 2 รายการ ประเด็นหลักที่ 5 การสะท้อนผลและปรับปรุงการนิเทศ 1 รายการ และประเด็นหลักที่ 4 การประเมินผลการนิเทศไม่มีรายการปรับปรุงพัฒนา

4. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ พบว่า 4.1) การประเมินผลการใช้รูปแบบ พบว่า โรงเรียนที่เป็นหน่วยทดลอง จำนวน 43 แห่ง มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในปีการศึกษา 2559 เปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2560 จำแนกตามรายโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับดีขึ้นไปเพิ่มขึ้นจำนวน 38 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 88.37 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 4.2) การประเมินระดับปฏิบัติการนิเทศพัฒนาผู้เรียน พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่ามีระดับปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด 4.3) การประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบ พบว่า ในภาพรวมศึกษานิเทศก์ ครูรับผิดชอบ

ฯ และผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็นหลัก

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาประเด็นการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ พบว่า การนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมี 5 ประเด็นหลัก คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การสร้าง สภาพแวดล้อมการนิเทศ 3) การนำเข้าสู่การปฏิบัติการนิเทศ 4) การประเมินผลการนิเทศและ 5) การสะท้อนผลและปรับปรุงการนิเทศโดยมี 12 ประเด็นย่อย 43 รายการ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบความคิดการวิจัยและแสดงให้เห็นว่า ประเด็นในการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่สังเคราะห์ได้จากแนวคิดของนักวิชาการ นักการศึกษา ตลอดจนผลการวิจัยทางการศึกษา เป็นแนวคิดที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ในการนิเทศที่มีความรอบรัด เป็นระบบระเบียบและสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดทิศทางการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของศึกษานิเทศก์ ครูผู้รับผิดชอบงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องให้เกิดความร่วมมือกันในการนิเทศ ปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมให้เกิดประสิทธิภาพตามแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมีการบูรณาการโครงการ กิจกรรม รวมถึงการจัดการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตร อันเป็นการปลูกฝังองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการ ในการดำเนินชีวิตตามสภาพจริง

ของสังคมไทยเชื่อมโยงไปถึงการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน

2. ผลการสร้างรูปแบบการนิเทศฯพบว่า มี 5 ประเด็นหลัก คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การสร้างสภาพแวดล้อมการนิเทศ 3) การนำเข้าสู่การปฏิบัติการนิเทศ 4) การประเมินผลการนิเทศ และ 5) การสะท้อนผลและปรับปรุงการนิเทศ มี 12 ประเด็นย่อย และ 43 รายการ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดและเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสร้างรูปแบบได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นแหล่งข้อมูลจากแนวคิดการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ที่เป็นแนวคิดจากแหล่งข้อมูลที่ได้รับการยอมรับจากนักการศึกษา และมีความหลากหลาย รวมถึงการเน้นให้สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงาน และคำนึงถึงสภาพจริงของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ และหน่วยงานที่รับ การนิเทศอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังมี การดำเนินการสังเคราะห์ขึ้นอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดรายการปฏิบัติในคู่มือการนิเทศฯและ กำหนดกิจกรรมการนิเทศตามรายการของคู่มือสู่การ ปฏิบัติอย่างชัดเจน ซึ่งสะดวกในการสร้างการรับรู้ การ ทำความเข้าใจในรูปแบบและรายละเอียดของการ นิเทศสำหรับผู้เกี่ยวข้อง ทำให้การรับรู้ร่วมกันในการใช้ รูปแบบและคู่มือในการนิเทศในทางปฏิบัติเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ มัวร์ (Moore,2000:1698-A) ได้ ศี ก ษ า วิ จั ย ความคิดเห็นของผู้บริหารสำนักงานกลาง 7 คน เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศกับการประเมิน ของผู้บริหารโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร สำนักงานกลางรับรู้ว่าการนิเทศเป็นกระบวนการ ปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเชื่อว่าจะทำให้ครูใหญ่มีการ พัฒนา และเจริญก้าวหน้าในงานที่รับผิดชอบ โดย

ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการทบทวนเครื่องมือในการ ประเมินซ้ำอีกครั้งหนึ่งในช่วงระหว่างปีและปลายปี การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศฯพบว่า

3.1) ผลการประเมินระดับการปฏิบัติตามรูปแบบ พบว่า ศึกษานิเทศก์และครูรับผิดชอบงานพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในภาพรวมมี ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การปฏิบัติตามรูปแบบมี ระดับการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุดทุก ประเด็นหลัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนิน งานตาม รูปแบบทุกประเด็นหลัก ประเด็นย่อยและรายการ เป็นไปอย่างเป็นกระบวนการสามารถปรับปรุงยุคและ บูรณาการเข้ากับวิธีการปฏิบัติงานของครู รวมถึงสอด รับกับบริบทของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ผู้ ปฏิบัติมีความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบและหลักการ นิเทศ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน นำไปสู่การปฏิบัติจริงเป็นไปตามขั้นตอนในคู่มือฯ อย่างดี รวมถึงได้มีการเตรียมการจัดกิจกรรมการนิเทศ การเลือกกิจกรรมการนิเทศที่สอดคล้องหลักการสำคัญ และนโยบายของโรงเรียน มีการประสานกับหน่วยงาน ภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือสนับสนุนการ จัดกิจกรรมการนิเทศ และร่วมการประเมินผลตาม ประเด็นการนิเทศอย่างเหมาะสม ทำให้การปฏิบัติเป็น รูปธรรมอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับสมภพ อุณหชาติ (2535: 178) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า กิจกรรมการนิเทศที่ โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรม คือ ขั้นเตรียมการจัดกิจกรรมการนิเทศ การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ การเลือก กิจกรรมการนิเทศหลักสำคัญสอดคล้องกับนโยบาย ของโรงเรียนมีการชี้แจงและให้ความรู้แก่บุคลากร เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการนิเทศภายใน การจัด

บุคลากรเข้าร่วมโครงการนิเทศจะจัดตามระดับชั้น และมีการประสานกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจน การนิเทศติดตามโครงการจัดกิจกรรมการนิเทศ ภายใน และสอดคล้องกับทัศนีย์ ใจห้าว (2548: 155-156) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาแนวทางการ ปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ปรากฏผลคือ ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษามีความต้องการ แนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาจำนวน 5 ขั้นตอน 30 แนวทางโดย มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมในขั้นตอนที่ 2 ขั้นการ วางแผน 1 แนวทาง คือ เลือกรูปแบบการนิเทศการ สอนในโรงเรียนในรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียนและชุมชน จึงปรากฏผลการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด 3.2) ผลการพัฒนาในรูปแบบพบว่า มีการ ปรับปรุงพัฒนาโดยปรับข้อความ ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ยังบกพร่องอยู่ 9 รายการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยมี กระบวนการดำเนินการวิจัยเป็นไปตามระเบียบวิธีการ การวิจัย และพัฒนาโดยใช้การสนทนากลุ่มของ ผู้เชี่ยวชาญ จนได้สารสนเทศและข้อเสนอแนะนำมาใช้ ในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่ง สอดคล้องกับ รัตนะ บัวสนธ์ (2551: 112-113) ได้ กล่าวว่าการสนทนากลุ่มเป็นการให้บุคคลกลุ่มหนึ่งที่ นักวิจัยคัดเลือกมา สนทนาโต้ตอบ แสดงความรู้สึกรู้สึก คิดซึ่งกันและกันในประเด็นต่างๆที่นักวิจัยกำหนดขึ้น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสนทนากลุ่มจัดเป็น การรวบรวมข้อมูลที่เป็นการผสมเทคนิควิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูลแบบการสังเกต แบบมีส่วนร่วม และการ สัมภาษณ์รายบุคคล นักวิจัยสามารถที่จะทำการสังเกต พฤติกรรมอากัปกริยาของบุคคลในกลุ่มสนทนาได้ และ ในขณะเดียวกันนักวิจัยก็อาจจะทำการซักถามบุคคลใด

บุคคลหนึ่งในประเด็นใดๆที่สงสัยก็ได้ การวิจัยครั้งนี้จึง ได้ข้อมูลและสารสนเทศสำคัญและนำมาใช้ในการ ปรับปรุงพัฒนารูปแบบให้เกิดความสมบูรณ์และมี ประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศฯ

4.1) ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบ พบว่า โรงเรียนที่เป็นหน่วยทดลองจำนวน 43 แห่ง มี ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในปีการศึกษา 2559 เปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2560 จำแนกตามรายโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละผลการ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับดี ขึ้นไปเพิ่มขึ้นจำนวน 38 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 88.37 สูง กว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ถือได้ว่ารูปแบบมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยึดเป็นมาตรฐานได้ ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากการนิเทศได้ส่งผลให้ครูและโรงเรียน ดำเนินการจัดกิจกรรมแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตร เป็นไปตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียนครอบคลุมคุณลักษณะ 8 ประการ จำนวน 18 ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ 51 พฤติกรรมบ่งชี้ โดยครู ผู้รับผิดชอบและโรงเรียนนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเมื่อได้รับการนิเทศตามคู่มือได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวทางการวัด และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนใน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้ 4.2) ผลการประเมินระดับปฏิบัติการกรม พัฒนาผู้เรียน พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนมี ความคิดเห็นว่า ระดับปฏิบัติการกรมพัฒนาผู้เรียนตาม แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนหน่วยทดลองมีระดับปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียนได้รับการนิเทศจากคณะศึกษานิเทศก์ตามรูปแบบ และคู่มือการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งได้รับการชี้แจงการจัดกิจกรรมให้มีความเข้าใจตรงกัน อย่างชัดเจน แนวทางการพัฒนาของเครื่องมือวิจัยซึ่งได้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และโรงเรียนได้มีการวางแผนงาน โครงการอย่างชัดเจน จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนอย่างเพียงพอในการจัดกิจกรรม ส่วนครูและบุคลากรทางการศึกษาก็มีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดกิจกรรมกับนักเรียนอย่างเป็นกระบวนการทุกขั้นตอนตามแนวทางที่ได้รับการนิเทศและขั้นตอนที่กำหนดไว้ได้ซึ่งสอดคล้องกับ สิทธิศักดิ์ แก้วทา (2555: 49) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร พบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนจะบรรลุความสำเร็จได้นั้นต้องดำเนินการ คือ 1) ด้านงบประมาณ ต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการประจำปีให้เพียงพอและจัดทำแผนงบประมาณอย่างเหมาะสม 2) ด้านบุคลากร ครูและบุคลากรต้องมีการพัฒนาตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม และต้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดกิจกรรม 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ต้องมีแผนงานโครงการเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมชัดเจนและปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ 4) ด้านการติดตามและประเมินผล ต้องแต่งตั้งกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนให้ชัดเจนและเหมาะสม

4.3) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบ พบว่า ในภาพรวม

ศึกษานิเทศก์ ครูรับผิดชอบงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล มีความเข้าใจในการปฏิบัติร่วมกันและดำเนินงานร่วมกันตามประเด็นการนิเทศอย่างเป็นขั้นตอนโดยมีการวางแผนการนิเทศ การสร้างสภาพแวดล้อมการนิเทศ การนำเข้าสู่การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ และการสะท้อนผลและปรับปรุงการนิเทศ ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการนิเทศร่วมกัน มีความไว้วางใจกัน เป็นการสนองตอบความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้เกิดผลในการปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ เบคเคอร์ (Baker James Henny.1997:145) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการเปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านจริยธรรมของนักเรียนเกรด 9 และเกรด 12 ในโรงเรียน 3 แบบ ในรัฐโคโลราโด ผลการวิจัย พบว่า ถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบอันสำคัญของครู ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกจ้างให้มาทำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก และได้เสนอแนะด้วยว่า การเรียนการสอนคุณธรรม จริยธรรมควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และมีการสนทนากันในเรื่องของคุณธรรมอยู่เสมอ โดยเลือกใช้เวลาในสถานการณ์ที่เหมาะสม การวิจัยจึงปรากฏเช่นนี้

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถใช้รูปแบบนี้เป็นเครื่องมือ และเป็นกลไกในการกระตุ้นติดตามและประเมินผล การปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ และติดตามการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของครูและผู้บริหารโรงเรียนอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่องได้

2. โรงเรียนสามารถนำรูปแบบนี้ไป
ประยุกต์ใช้ในการนิเทศภายในของโรงเรียนได้โดยการ
สังเคราะห์รายละเอียดของรูปแบบประยุกต์เป็น
กิจกรรมการนิเทศภายใน เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอัน
เอกสารอ้างอิง

พึงประสงค์ของผู้เรียน และการส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมโดยบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือกิจกรรมตามนโยบายของ
กระทรวงศึกษาธิการได้อย่างเหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ.(2559). **แผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)**.กรุงเทพฯ
เอกสารอัดสำเนา.

กรมวิชาการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา
ลาดพร้าว.

ทัศนีย์ ใจห้าว. (2548). **การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา.มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.เอกสารอัดสำเนา.**

รัตน์บัวสนธ์. (2551). **วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์คำสมัย.

วรรณพร สุขอนันต์. (2550) .**รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก**. สาขาการบริหารการศึกษา:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี (2560).**ปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทย**.ชลบุรี : เอกสารอัดสำเนา.

สิทธิศักดิ์ แก้วทา. (2555). **แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดพิจิตร.วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์.ปีที่ 7 ฉบับที่ 20 กันยายน-ธันวาคม 2555.**

สมภพ อุณหชาติ (2535).**สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1.(2560). **รายงานผลการนิเทศประจำปีการศึกษา 2559**.
ชุมพร : เอกสารอัดสำเนา.

Baker, James Henny. (1997). "A Comparison of moral
development of ninth and twelfth graders in three school of different types.
Dissertation Abstracts International. October .37(4) ; 1954-A.